

> INFORMASJON OM AFP I PRIVAT SEKTOR

Hva er AFP?

I forbindelse med pensjonsreformen er AFP-ordningen i privat sektor helt omdannet. Her omtales hovedtrekkene i den nye AFP-ordningen som gjelder fra 1. januar 2011.

AFP er en tariffestet pensjonsordning i privat sektor. Et vilkår for rett til AFP er at man helt frem til man begynner å ta ut pensjonen jobber i en bedrift som er bundet av en tariffavtale med AFP.

AFP gis som et ugradert, livsvarig påslag til alderspensjon i folketrygden. AFP utbetales uten prøving mot samtidig arbeidsinntekt. Du bestemmer i stor grad selv når du vil ta ut AFP. Den nye ordningen legger til rette for at du kan kombinere pensjonsuttak med jobb.

Pensjonsreformen støtter arbeidslinjen og gjør det mer lønnsomt enn tidligere å stå lenger i arbeid.

Fellesordningen for AFP

Det er bare én AFP-ordning i privat sektor (Fellesordningen for AFP). Partene i Fellesordningen er LO, NHO, YS, Virke, Spekter og Finansnæringens Arbeidsgiverforening (FA). Øvrige deltakere i Fellesordningen er Arbeidsbevegelsens Arbeidsgiverforening, SAMFO, Arbeidssamvirkens Landsforening, Glass- og fasadeforeningen, Maskinentreprenørenes Forbund, Norges Lastebileierforbund og Norges Rederiforbund.

Hvor lenge må jeg ha jobbet for å få AFP?

For å ha rett til AFP må du ha tilstrekkelig ansiennitet i en eller flere tilsluttede bedrifter. Hovedregelen er at du i 7 av de siste 9 årene før fylte 62 år har jobbet i bedrift(er)

tilsluttet AFP-ordningen til Fellesordningen, Spekter eller FA. Bedriften(e) må ha vært tilsluttet ordningene i samme periode.

For arbeidstaker som er født i årene 1944 til 1954, er ansiennitetskravet mindre strengt; 1944 til 1951: 3 av 5 år, 1952: 4 av 6 år, 1953: 5 av 7 år, 1954: 6 av 8 år.

Stillingsbrøken må i den tellende ansiennitetsperioden hele tiden ha vært minst 20 prosent. Arbeidsforholdet må ha vært arbeidstakers hovedbeskjeftigelse og ha gitt arbeidstakeren en pensjongs-givende inntekt som er høyere enn øvrige inntekter. Det er i denne forbindelse gitt nærmere regler om inntekter, utbytte, overskudd mv. inntekter, utbytte, overskudd mv.

Hvilken tilknytning må jeg ha til bedriften?

Arbeidstakeren må være ansatt og reell arbeidstaker, med minst 20 prosent stilling i tilsluttet bedrift, på det tidspunkt han eller hun begynner å ta ut pensjonen (uttakstidspunktet). Arbeidstakeren må også ha slik tilknytning i de tre siste år før uttakstidspunktet. Det er gitt nærmere regler knyttet til sykefravær, permisjon og annet opphold i arbeidsforholdet, samt regler knyttet til konkurs og nedbemanning.

Det er viktig å være oppmerksom på at i en rekke foretak er bare en eller noen deler av virksomheten omfattet av tariffavtale, og AFP-ordningen vil da som hovedregel være begrenset til å gjelde for disse deler av virksomheten. Alle arbeidstakere tilknyttet de deler av virksomheten som er tilsluttet Fellesordningen, vil i utgangspunktet være omfattet av AFP-ordningen. Arbeidstakere tilknyttet andre deler av foretaket vil derimot ikke være omfattet av ordningen.

Forhold som kan utelukke AFP

Arbeidstakere som i de siste årene før fylte 62 år har fått utbetalt pensjon, ventelønn eller lignende ytelser fra nåværende eller tidligere arbeidsforhold, kan miste retten til AFP dersom denne ytelsen i løpet av et år overstiger 1,5 G. Det er gitt nærmere regler om seniorpolitikkprogram og om vederlag utbetalt i forbindelse med arbeidsgivers oppsigelse av en arbeidstaker.

Dersom du har mottatt uførepensjon fra folketrygden etter at du ble 62 år, kan du ikke få AFP.

Dersom du på uttakstidspunktet, og i det foregående år, har hatt en pensjongs-givende inntekt som ikke tilsvarer en årsinntekt på minst 1G, har du ikke rett til AFP.

Kan jeg få full AFP selv om jeg jobber ved siden av?

Du kan tjene ubegrenset samtidig som du mottar AFP og alderspensjon fra folketrygden. AFP er en ugradert ytelse. Det betyr at den alltid vil utbetales 100 %, selv om du måtte velge å gradere alderspensjonen fra folketrygden.

Når og hvordan søker jeg AFP?

Du søker selv om AFP. Du kan søke elektronisk gjennom Din pensjon på www.nav.no eller via www.afp.no. Fellesordningen vil sende arbeidsgiver et eget skjema etter at behandlingen av din søknad har begynt.

Du må søke AFP samtidig som du søker alderspensjon i folketrygden. Dette er fordi AFP i privat sektor er et påslag til alderspensjon i folketrygden. Søker du elektronisk kan du søke AFP og alderspensjon samtidig.

Hva skjer hvis jeg utsetter uttaket av AFP

Forutsatt at du har fylt 62 år og oppfyller de øvrige vilkårene for rett til AFP og samtidig tar ut alderspensjon i folketrygden, kan du selv bestemme uttakstidspunktet. For å få rett til alderspensjon i folketrygden før fylte 67 år må du ha en opptjening som oppfyller vilkåret om minste pensjonsnivå (garanti-pensjonsnivå). Den delen av AFP-pensjonen som er livsvarig og gjenstand for regulering, skal medregnes når NAV vurderer om kravet til minste pensjonsnivå er oppfylt.

Tidspunktet du velger uttak fra vil påvirke størrelsen på de årlige ytelser. Det nye pensjonssystemet er innrettet slik at det skal lønne seg å stå lenger i arbeid. Dersom du venter med å ta ut AFP, vil du dermed få en høyere årlig pensjonsytelse. Det er fordi pensjonen da vil utbetales over færre år. For AFP opphører denne effekten ved fylte 70 år. For å se hvordan årlig pensjonsytelse endres med ulike uttakstidspunkter, logg inn på Din pensjon på www.nav.no.

Det er imidlertid viktig å være oppmerksom på at AFP-ordningen har vilkår som må være oppfylt både ved fylte 62 år og på uttakstidspunktet. Dersom en arbeidstaker, som har fylt 62 år og oppfyller vilkårene for rett til AFP, slutter å arbeide i en bedrift tilsluttet Fellesordningen uten å ha søkt om uttak av AFP, vil arbeidstakeren miste retten til AFP. Grunnen er at det kreves at arbeidstakeren på uttakstidspunktet for AFP er i jobb i en bedrift tilsluttet ordningen. Også andre endringer i arbeidssituasjonen etter fylte 62 år kan medføre at man mister retten til AFP.

Hva betyr den nye ordningen for arbeidsgiver?

Premiesatsen for 2013 for AFP er 2,0 prosent av samlede utbetalinger mellom 1 og 7,1 ganger grunnbeløpet til bedriftens arbeidstakere. For arbeidstakere som nylig er ansatt i selskapet og visse andre grupper arbeidstakere, blir premiegrunnet fastsatt på annen måte. Det skal ikke betales premie av lønnsutbetalinger til arbeidstakere etter det kalenderår de fylte 61 år. Premiefaktura for AFP sendes arbeidsgivere hvert kvartal. I den nye AFP-ordningen er det ingen egenandel for arbeidsgiver.

Bedrifter med arbeidstakere som har tatt ut gammel AFP, må fortsette å betale egenandeler. For å sluttfinansiere pensjonsutgifter i den gamle AFP-ordningen, må arbeidsgivere som har vært tilsluttet gammel AFP i Fellesordningen, også måtte betale premie etter reduserte satser i årene 2011 til 2015.

Vedtekter

I AFP-tilskottsloven for 2010 og i vedtektene for Fellesordningen for AFP kan du lese nærmere om vilkårene for ny AFP. Se www.afp.no under fanen "regelverk".

Hvor stor blir pensjonen?

Det er NAV som beregner størrelsen på AFP-pensjonen. Arbeidstaker som ønsker å undersøke størrelsen på pensjonen, kan logge inn på NAVs pensjonskalkulator Din pensjon på www.nav.no eller kontakte NAV kontaktsenter Pensjon på telefon 55553334.

Sjekk lett på nett om du har rett!

På www.afp.no kan du ta AFP-testen som gir deg en god indikasjon på om du vil kunne ha rett til AFP. Via denne siden kan du også navigere direkte til pensjonskalkulatoren og til andre pensjonsaktører.

Filmer om pensjon!

For en visuell fremstilling av de ulike delene av pensjonssystemet, kan du nå se 7 ulike filmer om pensjon. Se www.afp.no for mer informasjon.